

Pyöreä perinnetalo nauttii jurttan ja huvimajan

TOMMI TAIPALE

Sampo Salosen elementeistä koottu rakennus yhdistää paimentolaisasumuksen ja suomalaisen perinnerakentamisen.

MÄNTTÄ-VILPPULA (MT)

Matka Venäjälle Tuvan tasavaltaan istutti **Sampo Salosen** sinnikkään päähänpintymän kymmenisen vuotta sitten. Keski-Aasian kansojen puusäleiköistä ja huovasta kyhätty pyöreä asutus, jurtta, teki erityisen vaikutuksen. Salonen asui matkallaan jurttassa kahden viikon ajan.

”Pyöreästä tilasta jäi lähtemätön fiilis”, toteaa rakennus- ja puusepäntöillä itsensä elättävä yrittäjä.

Jurttan on syntynyt kuivahkoon aroilmastoon väliaikaiseksi paimentolaisasumukseksi.

Salonen halusi tuoda jurttahenkisen asumuksen Suomeen, mutta tänne pitäisi tehdä paremmin kosteaan ilmastoon sopiva sekä omasta rakennusperinteestä ammentava talo. Voisiko se silti olla pyöreä?

Toinen seikka, jonka Salonen halusi säilyttää jurttasta, oli siirrettävyys. Suomi-jurttan pitäisi tehdä siis osista, jotka ovat ihmisvoimin kannettavissa.

Osa kerrallaan leipätyön ohella

Salosen varsinaisen leipätyön ohella kulkenut projekti alkaa olla loppusuoralla. Tarkkaan ottaen tulos ei ole pyöreä vaan kaksitoistakulmainen rakennus. Siitä tuli lopulta yläkerta jyhkeän hirsirakennuksen kruunuksi.

Opettelemistä oli paljon, sillä kaksitoistakulmaisuuden kaikki seuraukset eivät hahmotu tuosta vain. 3D-tietokonemallinnuksesta oli Saloselle korvaamaton apu.

Jurttahuvilan elementtejä valmistui pikku hiljaa ja vieläpä eri paikkoihin, koska Salonen kulki reissutoissa eri osissa maata.

”Oli jännää tuoda ne tänne. Onnistui kuitenkin: osat sopivat yhteen, vaikka ne olivat olleet eri paikoissa.”

Salosen rakennuksen mittasuhteet on otettu melko suoraan tuvalaisesta jurttasta. Lattiapintaa on noin 25 neliometriä.

Jurttan seinä on melko matala, joten ikkunat sijaitsevat väistämättä alhaalla. Se ei haittaa hirsirakennuksen yläkerrokseksi ympätyssä prototyypissä, mutta maan tasossa matalalle jäävät ikkunat olisivat oudot.

Siksi Salonen suunnittelee valmistavansa myyntiin malleja, jossa seinäelementit ovat korkeammat. Silloin ikkunat voidaan tehdä tavanomaiseen korkeuteen.

Ikkunat voi järjestää vapaasti

Salonen haluaa tarjota pyöreää elementtirakennusta helposti pystytettäväksi kesämökin lisärakennukseksi, esimerkiksi ateljeeksi. Se sopii vanhaan miljööseen – pyöreitä huvimajojahan on tehty ennenkin.

Elementtien rungon muodostaa 15 senttiä syvä puuontelo. Sen sisus täytetään eristeellä. Ulommainen kerros on pystyvuorilaudoitu limilaudalla, väliin laitetaan tervapaperi.

Seinäelementeistä joka toiseen on puhkottu ikkuna. Yh-

Sampo Salonen päätti sijoittaa pyöreän perinnerakennuksensa kuusikulmaisen hirsituvan yläkerraksi. Rakennustyöt alkavat olla loppusuoralla.

dessä on ovi. Osat voi sijoittaa vapaasti, vaikkapa kaikki ikkunat etelään.

Vaikka pyöreä huvila onkin nopea pystyttää, sen ei ole tarkoitus olla mahdollisimman halpa.

”Suora lattiarunko olisi ollut helpompi tehdä, mutta halusin korostaa pyöreää muotoa ja sektoreita.”

Laatupuuta läheltä ja Vienasta

Salonen korostaa ammatissaan perinteisen rakennustavan esteettikää, luonnonmateriaaleja

ja puun laatua. Ihanteellisesti rakennus kestää vuosisatoja, mutta maatu silti jälkiä jättämättä elinkaarensa loppuksi.

Ehdottomana Salonen ei kuitenkaan itseään pidä: työkalut saavat olla tältä vuosikymmeneltä. Sopivassa paikassa ja esimerkiksi energiamääräysten täyttämiseksi on käytettävä myös nykyajan materiaaleja, kuten polyuretaanieristettä.

Puuta Salonen hankkii vilpupalaiselta Tammikosken sahalta, joka valikoi hänelle tiukasyisimmät rungot erikseen. Puuseppä arvostaa sahurissa

myös taapelointitaitoa.

Parasta puuta, eli pihkan kyllästämää, järeää mutta tiheäsyistä mäntyä ei kuitenkaan tahdo saada Suomesta, Salonen harmittelee. Alakerran hirret on tuotu rajan takaa Vienasta.

Salonen on toiminut yrittäjänä seitsemän vuotta, toiminimi on viimeksi vaihtunut osuuskunnan jäsenyydeksi. Hän teettää osia myös alihankintana Virossa.

”Syy ei ole suinkaan ainoastaan hinta. Puusepäntaito on siellä niin kova.”

HENRIK SCHÄFER

Pihkoittuva mänty tuottaa kestävä puuta.

Maja koottiin ensi kertaa kesällä 2011. Elementtien välissä on pystyssä kumitivistet ja niiden keskellä eristekaistale.

Ikkunatornista kajastaa päivänvaloa sisälle. Sampo Saloselle oli tärkeää rakentaa myös lattia viipelettäin pyöreäksi.